28ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7602 27 ԱՊՐԻԼ 1911 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

10 Mai 1911 28me année N.7602 نومرو ۷۶۰۲ ۲۷ نیسان ۱۳۲۷ چارشنبه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳ بازار ایرتسنده ماعدا هر کون نشر اولنور .

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՌԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Ե. ՊՈՅԱՃԵԱՆ - Հ.ԱԼԱԹԱՅԻ

« AREVELK »
JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE
KARÉKIN BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

آره‌ولك
نسخه‌سی
۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازومدیری قره‌کین بویاجیان
درسعادت غلطه
اونه قانلری یونسته اخرتبه‌سی ایچون ولایات ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ۵٤ غروشدر .

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Բաժանորդագր.		
Գաւառներու	» 100	» 54 դրուշ
Արտասահման	» 35	» 20 ֆրք.

ՀԱՅ-ԿԱԹՈԼԻԿ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Թերդեան Գերապայծառին երկու տարուոյ նամակներուն յառաջ բերած յուզումը տակաւին չէ հանդարտած կամ-ոլիկ հասարակութեան մէջ :

Ինչպէս ծանուցած էինք, Երեսփ. Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ յատուկ Ցանձնախումբ մը կազմած էր, Սաքըզ Ցովհաննէս փաշայի նախագահութեան տակ, պաշտօն տալով անոր նախ մասնաւոր ուղղութիւնը դիմաց ցարկիր մը պատրաստելու և երկրորդ՝ պատասխան մը խմբագրելու համար Թերդեան Սրբազանին :

Ցանձնախումբը իր այս երկու աշխատութիւնները ատառած է արդէն և Պարիզարքին ուղղուած նամակը իր հաստիքին զրկուած է երէկ Զարեհ էֆ. Շիշմանեանի ձեռքով : Այդ նամակին մէջ յանձնախումբը, խիստ չափաւոր ու կշռուած լեզուով մը. մի առ մի կը պատասխանէ Թերդեան Սրբազանի կարգ մը մեղադրանքներուն և կը յայտնէ թէ Երեսփոխանական Ժողովը իր գոյութիւնը պիտի պահպանէ, ամէն օրէնական միջոցներով, հաստատում մեղով հանդերձ Հռոմի հոգեւոր իշխանութեան, որուն դիրութիւնին ու հաստատութիւնը այդպէս ատրիներէ ի վեր զործած է Երեսփոխանական Ժողովը :

Ցանձնախումբին նպատակն է պայքարը սահմանափակել իր բուն որոշ չրջանակին մէջ, այսինքն զայն նկատել իբրեւ անհամաձայնութիւն մը Երեսփոխանական Ժողովին ու Թերդեան Պարիզարքին միջեւ, և ո՛չ թէ Հռոմի ու ամբողջ հայ-կաթոլիկ կղերականութիւնը հակադրելի ու համախորհուրդ նկատել Թերդեան Սրբազանի հետ, ինչ որ ցնորամիտներ հեռու պիտի ըլլար : Թէ՛ Երեսփ. Ժողովը և թէ Ցանձնախումբը խորապէս համոզուած են որ եթէ ներկայ անհամաձայնութեան մասին մամուլին լուսաբանութիւններ պրուին Վատիկանի՝ այն ատեն Գոյութեանի ու Թերդեանի սարսռանքները դիւրաբաց ըլլալու կ'ենան և արդարացուցիչ մը ամէն բան կը կարդարանի Ժողովրդին բաղձանքներուն համաձայն :

Որովհետեւ պէտք է նկատի առնել որ Երեսփոխանական Ժողովին չափ յաղուած է նաեւ հայ կաթոլիկ հանրային կարծիքը և ասոր ապացոյցը այն բազմաթիւ հանրագրութիւններն են որոնք օրերէ ի վեր ձեւքէ ձեւք կը պտտին ստորագրուելու համար և որոնց ամէնուն մէջն ալ փափաք կը յայտնուի Երեսփոխանական Ժողովի պահպանման և կոչ կ'ըլլայ այս վերջինին իր չարերը պաշտպանելու առնոյ տարացման :

Կ. Պարիզարքի փոխանորդ Ցանձնեան Գերապայծառի հրաժարականը, ներկայ ապրեալոյց չրջանին, ո և է վճռական ազդեցութիւն չի՛նար ընել անշուշտ գործնական ընթացքին վրայ և ընդհանրապէս կը կարծուի թէ նորին գերապայծառութեան հրաժարականը անիմաստ մէն է, պարզապէս ժողովրդականութիւն չտնելու համար մէջտեղ նետուած և առանց ո և է սկզբունքի մը յենելով : Ցանձնեան Սրբազան ապահով է թէ իր հրաժարականը պիտի մերժուի Թերդեան Պատրիարքի ու Վատիկանի կողմէ, հետեւաբար ան մատուցանելով, միայն ինչպէս ըսինք, իր ժողովուրդին աչքին փոշի նետել միայն է : Բայց կ'երեւայ որ այդ խաղը չատ վրան բաց է և ո՛չ ոք լուրջ կարեւորութիւն կ'ընծայէ փոխանորդին այդ նրբատեսութիւններուն :

Ոմանք ալ կը կարծեն թէ այդ հրաժարականը առաջ եկած է ան հրբոյր նամակէն, զոր Ցանձնեան Գերապայծառ երկու օր առաջ ընդունած է Թերզեան Պատրիարքէն և որ երկու նախորդ նամակներէն աւելի խիստ և կարգադիր է մրնոլորտոր և հակաժողովրդական հրահանգներ կը տարածէ փոխանորդին : Այս երբոյր նամակը չպիտի հաղորդուի եշեր Երեսփոխական Ժողովին, բարբարին անձնական հանգամանք մը ունենալու համար, այսուհանդերձ Ցանձնեան Գերապայծառ հարկ դատած է զայն անպայման կերպով ցոյց տալ մեկ քանի անձնաւորութիւններու :

Ուրբաթ իրիկուն տեղի կ'ունենայ, Սաքըզ Աղաթի պատրիարքարանը, Երեսփոխական Ժողովի Նիստը, որուն մէջ զուցէ նոր լոյս մը պիտի տրուի կացութեան վրայ :

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՄԷԿ ՍԽԵԼ

ԱՂՋԻՆԵՐՈՒՆ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ

Վերջին օրերս Մաղբիլիզի մէջ կատարուած մեկ առեւտրութիւնը աւելորդ զրեթէ չարաւնակարար զաւառներու մէջ կատարուած այդ կարգի առեւտրութեանց զէպքերուն վրայ՝ օրուան խնչիր կ'ընէ սա հարցը թէ՝ պատճառն ինչ է արգեօք որ Իպտիները մասնաւոր փափաք մը ունին քրիստոնեայ մասնաւոր հայ աղջիկ առեւանդելու և կրնասիսոս ընելով կամ առանց կրնասիսոսութիւնը պանդիկնու իրենց կին ընելու : Մինչեւ Իսլամներուն մէջ աղջիկ կը պակսի, կամ միթէ երբեմն երբեմն աղջիկ կրնասիսոս ընելով իսլամութեան թիւը չաւելցնել կ'ուզուի :

Ինդիր մըն է սա որ լուրջ քննութեան և մտերմութեան խորհրդածութեան կը կարօտի : Եւ եթէ բանի թէ զարերվ ի վեր օսմ. տէրութեան քրիստոնեայ հպատակներուն մէջ զլխաւոր գանգատը ու վիշտը իրենց իսլամ քաղաքացիներուն դէմ—ի մ ի այլոց— սա առեւանդութեան պարագան եղած է, անհերքելի իրողութիւն մը յայտնուած կ'ըլլայ : Իսկ երբ ասոր վրայ աւելցուի թէ քրիստոնեայ հասարակութիւններուն համար ամենէն աւելի վիրաւորիչ, ընդվզեցուցիչ ու զայրացուցիչ պարագան այ սա է, աւելի ևս մեծ ճշմարտութիւն մը մէջտեղ դրուած կ'ըլլայ, դի ընտանեկան պատուոյ զգացումին պատճառաւ կուզուսուիլ, բանտարկուիլ և մինչեւ անգամ սպանուիլ աւելի սանչելի է իրենց համար քան իրենց ընտանիքի մի որ և է անդամի պատուոյն յափշտակութիւնը, որուն համար յանախ լսուած իրողութիւններ են թէ բազմաթիւ տիխիներու մէջ աղջկան մը հայրը կամ եղբայրը յանձն առած է իր զաւակը կամ քոյրը իր ձեռքով մահացնել քան ձգել որ առեւանդէին որս ըլլայ : Ապատարութեանց մեծ մասին դլխաւոր պատճառն այ բարոյական դէմ գործուած այդ յարձակումները եղած են, ինչպէս և ազգաց համերաշխութեան մեծագոյն արգելքն այ սա եղած է :

Այս այսպէս ըլլալով հանդերձ զարմանալի է որ խլամներն այ իրենց կարգին փոխանակ նկատողութեան առնելու ոչ իսլամներու այդ փափուկ կէտի մէջ ունեցած իրաւացի և անար գնահատելի դիրքագրութիւնը, և փոխանակ զգուշանալու զայն վիրաւորելէ, ընդհակառակն կարծես դիտմամբ զերենք վշտացնելու ու զայրացնելու կ'աշխատին այդ կողմանէ : Անշուշտ այդ է պատճառը որ զրեթէ չաբաթ չանցներ որ առեւանդութեան տխուր դէպքի մը ցնցող լուրը մէջտեղ չելլէ կարարութեան որ և է կողմի տեսակ ամենէն հեռաւոր անկիւններէն մինչեւ նորելակ մայրաքաղաքս վերջին օրերս Մաղբիլիզ, ուր 15 տարեկան հայ աղջիկ մը առանց նոյնիսկ կրնասիսոս ընելու ամուսնացուցուած է Խարբի մը, իսլամական «նիքեահով» :

Հիմա եկէք ու քննեցէք Իսլամներու հոգեկանութիւնը թէ ինչ բանի համար այսքան յամառ են այս զեղծման մէջ : Եթէ նպատակնին իրօք ամուսին գտնել է, իրենց կրնասիսոսներուն մէջ բնակուած չորսերեսիր : Եթէ առարիւն թէ ուրեմն վատահ են քրիստոնեայ կնոջ մը բարոյականին ու հաստատամտութեանը վրայ, ասոր համար զայն կը նախընտրեն, մեծ նախապատիւ մը ուղղած կ'ըլլան տասի խլամայ իգական տեսակ պատանի ու վարքին զէմ : Ինչ որ զէթ իսլամ ազգերը զգուշացնելու էր իրենց տղայոց հնարաւոր պատանի համար :

Բայց գժբախտաբար ոչ մէկ տեսակէտ սակայն չկրցաւ ամենէն տխրագոյն այդ նախնիքը, որ ինչպէս կը զարձուէր բանտարկեալներ չրջանին մէջ, կը չարաւնակուի դեռ առնմանագրական ներկայ չրջանին մէջ ալ, այնպէս որ անցեալները Մաղբիլոյ մէկ զաւառակի միւսները անգամ բանտարկեր էր Հայ աղջկան մը պատիւ, և իրրեւ պատիժ դատապարտուած էր... պատուոյ ուրիշ տեղ մը փոխադրուելու :

Բան մեզ, ինչպէս և բան ամէն ընկերարանները, խլամներու այս մոլութիւնը մեկ բանի միայն արդիւնք է, այն է անպատիժ մնալու վստահութիւնը : Ամերիկայի մէջ կին բանտարարը «Լինչի» օրէնքով ողջ ողջ կ'այրուին կամ լրատեռ կը ապտնեն, այնքան խիստ է իրենց մէջ ընտանեկան պատուոյ նախնիներու զգացումը : Իսկ Թուրքիոյ մէջ գտնէ երկարատեւ բանտարկութեան ու զղջացուցիչ գաւազանահարութեան պատժոյն անգամ չդատապարտուիլ կին փախցնողը և ամուսնութեան պարտադրողը :

Երբ որ և է նեխթական տարրերի մէկ զոյը առեւանդն երեք տարի բանտարկութեամբ կը պատժուի, պէտք չէ՞ միթէ բարոյականի զոյը զէթ անար կրնասպանելի պատիժը քաշէ : Գոյացուած նեխթան առարկան կամ անար արժէքը ի տարկին կրնայ եւս առնուիլ զոյին և վիրաւորեալ տարրը, միթէ բարոյականի զոյն ալ ալ կրնայ նոյնպէս եւս առնուիլ իր առեւանգութեան առարկան : Հեւանաբար անհրաժեշտ չէ՞ որ պարզ զոյին սահմանուած պատժոյն կրկնը կրկ հանդերձ մարդասպանութեամբ, որպէսզի խեղքը գըլխը զայ և օրինակ ըլլայ ուրիշներու :

Բայց գժբախտաբար բացի Սամսիլիայի Անտիցայի դէպքին, տակաւին առիթ չունեցանք խնամալու որ կայսրութեան որ և է մէկ կողմը հայ աղջիկ փախցնող խլամ մը օրինական պատիժ ստացած ըլլար : Ահա թէ ինչո՛ւ Թուրքիոյ ընկերական այս արատը, որ որքան խոր վերք կը պատճառէ զոհերուն, անոնց ազգերուն և իրենց պատկանող ազգերուն, այնքան անպատասխանելի կը բերէ զայն կիրարկող անհատներուն, անոնց պարագաներուն և իրենց ազգին մեղադրանքին :

ՄԱՐԿՈՍ ԴԱՆԹԱՆԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՍԽԱԼՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ՏՕՔԹԷՕՐ Կ. ՓԱՇԱԵԱՆԻՆ

Լուսինեան, Նուարեան ու Հանի Նորարեանի փիտնս. բառարաններու մէջ bimensuel և Bibebdomadaire բառերու առջեւ երկամեայ և կիսամեայ արտիքն իրենց սեղրնական «բան և ճշդրիտ իմաստներ»ը նշանակուած բլլալը հաստատած էինք մեր նախորդ պատասխանին մէջ. չնորհակալ ենք որ կը գիտնանք «դատացուցիչ» զտնել մեր բացատրութիւնները. ինդրանք 10ը դիտը փարուած է ուրեմն :

Այդ մէջտ յանուն ու գտնուիլ՝ ինչ զարմանալի դիտողութիւն է կ'ընէ այս սաթիս : Կ'ըսէք թէ «մեր բառարանը (Գ'ամնարիկէ մեր ընդարձակ բառարանը) բնաւ կարող չէ արդարանալ, բառին պատմական-գիտական իմաստին, և ոչ թէ գործածական իմաստին, հետեւելով Թարգմանութեան մէջ» Կը մտնէք, կամ մեկ կը մտնաք, յարգելի բժիշկ, մեր նախորդ անիկեղծ բացատրութիւնները թէ այդ երանելի բառերը անունն հոյակապ ու ամենն հռչակաւոր հայոց բառարաններու մէջ իմամով վիճուած ու չգտած՝ հարկադրուած էինք գոնեայ նորարի իր ժամանակին մեծ բառարաններուն հետ։ Նշանակած երկամեայ և կիսամեայ արտիքներուն մեկ հոմանիշներուն, և աւելին չէինք կարող ընել անշուշտ : Այդ բառերուն գիտցմամբ գործածուած նոր առանձինները զուտ բնականաբար որ նշանակէին : Այդ, անկարելի է հանդիպ թէ ինչպիսի մտածումով՝ ինչպիսի իրաւունքով կը զրկէ թէ բառարան «բնաչէ կարող (նոր) արդարանալ.» ինչ տեսակ արդարանութիւն է այդ՝ մեր կողմէ, ինչ յանցանք գործած է՝ որմէ զերբնայ արդարանալ . . .

Ուրիշ դիտողութիւն մը կ'ընէք, այն իրաւացի է : «Նոր Գրաբարայ բառարան մը կազմելու պարագային կ'ըսէք թէ մինչեւ նոյն պահուները կրնանք» պէտք չեմ, «վարմունք մը՝» մինչեւ անգամ յառաջ կ'երթամք ըսել «յանուն թիւն մը՝ զոր բառարանութիւնը և արտաբանութիւնը պիտի դատապարտեն : »

Նախ և առաջ սա ըսենք յարգելի բժիշկ, թէ մեր նորատիպ առձեռն բառարանը ասէի «քան տարի առաջ» չարաչարեալ՝ նշանակած երկամեայ և կիսամեայ տարբերական մեկ հոմանիշներուն, և աւելին չէինք կարող ընել անշուշտ : Այդ բառերուն գիտցմամբ գործածուած նոր առանձինները զուտ բնականաբար որ նշանակէինք : Այդ, անկարելի է հանդիպ թէ ինչպիսի մտածումով՝ ինչպիսի իրաւունքով կը զրկէ թէ բառարանը

զրրուած էր, և ձեր պատմածը՝ «ինչպէս յարմած ենք արդէն՝ չէր զսպուեր բնաջնջ առաջնորդող դիպուածը բառարանները մէջ։ Ձեր դիտողութիւնները մեր աչք դրաւեցի՝ վերջին անգամ խաղարկութիւն բրած էինք ինչպէս կը յիշէք Լաւագի հանդիսաւորական մեծ բառարանին մէջ՝ որ լուսաբանած էր խնդիրը՝ այդ բառերուն առնելու իրենց նոր տուումները գնելով՝ «այդ ճշտութիւնը մէջտ հին առումներուն մէջ գտնելով, այսինքն արդարացնելով զմեզ ըստ ոմանց»։ Պէտք չէիք մտնող այդ կէսը, յարգելի բժիշկ, դուք որ արուած ամէն կարելի բացատրութիւններէ եռդ՝ կը չարունակէք բացատրել անկրաւութիւնը «չարամ յամառութիւնը» «սխալ, խոշոր սխալ» հնչակեղ երբեմ «ամենաչարիս» հայացուցեր, ընթացք անորակի՝ «դար կը գտնուպատան — և այս անգամ ամէն իրաւունքով— քանակութիւն և արտաքսութիւն» ա նեանա գիտութիւն...

Այդպէս ուրեմն, յարգելի բժիշկ, ձեր վերոյիշեալ դիտողութիւնը թեպէտ սխալ չուկէաէ մը մնացած՝ այլ օրագրար միայ՝ ուշ հասած էր գժբախտաբար։ Սա միայն կրնայինք ընել և բաւ ենք արդէն մեր կամքէ անկախ այդ մոռացումը դարմանելու. վերիպակներու կարգին բացատրի յանկուածով մը՝ սա timensuel և bihebdomadaire կրանելի բառերուն առջև անցնց նոր «թեռչա» կը կրնանք յաւելա սխալ սատմանին ալ գնել՝ սատմին հանանիչերը Հ (Հին) նշանակելով։

Զկարծէք, յարգելի բժիշկ, թէ ձեր նոր դիտողութիւնն զմեզ ապդաբանելու համար կ'ընենք այս յայտարարութիւնը՝ մեր առաջին պատասխանին մէջ իսկ յիշած էինք այդ կէսը, այլ չէրնանք ինչպէս «Ազատամարտ» ոչ չարակամութեամբ անչաչ՝ պրիչ անանց հոսատածներու հետ հարի զատած էր յարտակ նաև այդ կէսն ալ որ իր կարեւորութիւնն ունէր և որա դժբախտ կրճատամբ տարի տատ ձեր վերոյիշեալ մեղադրանքին։ Մեր առաջին պատասխանին նախարարակ ուղղեցինք, ուր կը գտնուի իրօք այդ կարեւոր պակասը։

Երբու վերջին դիտողութիւնները ալ ընենք զոր կը թեպագրի մեզ ձեր տուած պատասխանը։ Դուք, յարգելի բժիշկ, իրաւացի և բանաւոր կը հանարիք անդամ «սխալ՝ խոշոր սխալ» (մերթ սորագրուած) հոչակել վերոյիշեալ երբու ամենասրբալ և ամենագրերին բառերու հայացումները վատատարար բառագիրներու կարգէ։ Այլ, կը հարցունինք, ինչու «սխալ» ու «փոչոր կիրարել սխալած» չէք հոչակեր Լարուսի համանագիտական մեծ բառարանն ալ ինչպէս նաև բոլոր այն նշանաւոր բառարաններ՝ որոնք ժամանակին առաջնորդած են Լաւրենտոսի և Նոպարի, ինչու մանաւանդ ձեր ձեռնարկ վերջ չէք դասեր ու գաղտագրեր Լիպրեի, Պէշելի ու այս անգամ կ'ուսկիչեք նաև Ակադեմիոյ մեծ բառարանները ձեր յաստակ զուգադրանաց առարիայ այդ երբու ամենահարեւոր բառերը յայտնապէս վերջին իրենց ամենասալ զարծանիման պատասխան անանանան ու գանց ըստ ըլտիսուն համար յանցանք ամենամեծ, սուտն համար «գնտա չէին կարող արդարանալ» ինչպէս կը դասէք։

Այդ «սխալներու՝ խոշոր սխալներու» անունները յիշատակութիւններու մեկին թեղրով խոսան՝ որք սատեր կ'ասեն ձեր Արչեմեան ու նոյն իսկ ձեր ուզել խնդրին ու պատճառաւոր մարդին, կրնայիք, յարգելի բժիշկ, դիտարկութիւն ընել բանաւորապէս ու պանանդել իսկ՝ քանի որ այդքան կարեւորութիւն կուտաք՝ որ ամէն հոգ ապագրարելիք Փրամատաց բառերքերու մէջ դանց չէրկայ բնաւ յիշատակելի՝ bimensuel և bihebdomadaire բառերու՝ իրենց «Հին ու ճշգրիտ» նշանակութիւնց հետ՝ հարգեն ուսցած նոր անհեթեթ սատմաներն ալ՝ որքան «սխալ» և-ցած ըստ անանք և անընդունելի դատատած ամենէն իրատար բառարիներն, զանոնք յայտնի է թէ լեզուական խնդիրներու մէջ սոսկարութիւնը երբեք սեւեռաբիտութիւնը (չոր Քրամատական ախագեմեան երեսուն տարի կը սահմանել կը նուիրաբաշխ ամենէ խորի բառեր ու ոչերը, սակայն անհանրի դիտարերը, և այդ միակ նկատողութիւնով, կը լսէք յարգելի բժիշկ, կրնաք գտաք իրատանը վատանիկ երբեք։ Զայս միայն եթէ պատանդիկ՝ ձեր պատանդի օրինաւորութիւն ո՞վ պիտի կրնար բան մը բակ...

Վերջին գիտողութիւն մըն ալ, յարգելի բժիշկ։ «Ես երբեք չէի մտատ, կը գրէք, երկանանայ հրատարակութեանց զարթիչնը։» Այս պատասխանը ձեր աչքին գեղեց չատնիք գժբախտարար ձեր տատանին յարգանքը արաբանակ «Ազատամարտ»։ Այլ կոչտ կ'ընենք ձեր իսկ ուղղամտութիւն, հարգատաւորէն արտարդիկ ձեր յարգածին վերջերը գտնուզ այդ կէսը՝ զարդեղն գաանն ընթերցողք թէ երբ մտատ ունք թէ ոչ «երկանանայ հրատարակութեանց գոյութիւնը»։

ԳԱՐԵԳԻՆ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՐԻԿԱՍՏԱՆԻ ԳԱՐԹՆԵՐը

Հանրածանօթ սրեւելագէտ, Լուսաբար Պարատ, «Մանչէսթիրը Կարտիան» Թէլեգրաֆէն եւոած նամակ մը կը հաղորդէ, որ Պարսկաստանի մէջ տիրող ներկայ կացութիւնը մասին ճիշդ տեղեկութիւններ կուտայ։ Բուսական դիմադրութիւնները պարզեր են Գարդիոր, հոն թողած միայն 50 մարդ, իրենց հիւսիսասարանի պահակագիրք։ բայց գրուած են դեռ Թարիզիր, Աստէրիը և Սարիսան գրնոց բնակիչները դիմադրութիւն կը յայտնեն ռուս զինուորներուն ցոյց տուած վարմունքին համար։ Մտածի է թէ ոճրքան նրդադատութիւն, խոնարհութիւն և ազդամտութիւն ունենոր թնամանալը, Նասր էլ Մուլը, որ կ'իրականանայ իր վրայ դրուած յոյսերը։ Ինչպէս յայտնի է, իր հասած օրն իսկ պահանջից որ Մէշիլեին իրատանչիր անդամը յայտնէ թէ երբեւ դիմաւոր կուսակցութիւններին ոճրան պիտի յարի։ «Թիֆլասիանց»ին (Հայաստան կամ պահպանական) թէ «Ինգիրանանցի» (ցեղասիրական կամ ազգասէր), այնպէս որ յեսոյ կարելի ըլլայ տիրող կարգերին հանմանա գտնին մը կազմել։ Մոտաւորապէս 90 երեսփոխան այս կուսակցութիւններէն առաջինին յարած են. իսկ 19 հոգի միայն երկրորդին, որով կարելի եղեր է կազմել չորեսաւոր ազատական դասերեմ մը։ Մեսոմիսարը բնաց ապրա մինչեւ ձեռք առեր է, վերջ ասրա հանրա թէոսիրիմին որ, իր իշխանութեան դրութիւն անցնելէն առաջ, մեղ մեռցեր է որ Պարսկաստանի քարտարեան կիսանքին զարգացումը մարացել։ Հոս մը ազդեցիկ թէոսիաթիներ ազատուած են, բայց և այնպէս ոչ անիմաց կերպով։ Այսպէս, ռուսական Հայաստան խոսն անուն թէոսիսի մը երդեր է արտասանութիւն ստանալ հարաւային հանրալ Թարգալ Պարսկաստանը, ներառելով որ կրնար իր անձը վտանգի ենթարկուիլ։ առիլ զատ ճանրա ծանրք ազատեր է անոր, ինչպէս նաև ուրիշներու, պատմուտ որ ոմանք Լեզինցիներ և իրենց անցած քարաքներուն մէջ չկիսան։ Ձնոք առուած ոչ մեղինցիներուն չարչիս, ազատութիւնները զարերեր են և մարաքարարքին հանդարատութիւնը վերահաստատուեր է։ Ծարաչիները անդրդեմութիւն գտատարարուեր են, իրենց միայն զենքը իրենց զրեչը ունենալով։ Ենպէս կ'երեւայ որ ազատան չատ առիլի հարատաւոր պիտի ըլլայ, քանի ինչ որ էր քանի մը ամիս առաջ, թէեւ կոցութիւնը դեռ կատարեալս գտնացուցիչ կարելի չէ նիատակ։

** Թէհրանէն 25 ապրիլ թուականով կը հեռագրեն. «Շիրազի ծանօթ բնաներնիներն մէկուն պեսերը, երկու եղբարքներ, վերջերս ձերբակալուելէ եռաջ, Գուլիր կ'երթային, երբ Շիրազի մօտ յարձակում կը կրեն անծանօթներու կողմէ, որոնք անոնցմէ մէկը կը սպաննեն, մինչ միւսը կը յաջողի փախչիլ։ Այս ոճիրը որ Քարէյ ցեղին կը վերագրուի, մեծ զրգռութիւն մը առաջ բերեր է Գարթիրանեան մէջ։»

ՄԱՐՕԲԻ ԽՆԴԻՐը

Խորհրդան մամուլը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսա որոշած է քարկ Ֆէսի վրայ։ Ըստ այնմ է որ ներկայ կացութիւնը պիտի պարզուի, հարատաւ անոր որ ոմանք դիւանագիտական հիմնատարիներէ։

** Ասոսրական մամուլը, ուրկէ կամ նաւագ ուժգնութեամբ, կը չարունակէ միջազգային պարարտութիւններ ուղղել Ֆրանսական կառավարութեան, Մարօքի մէջ անոր հետեւած քաղաքականութեան մասին։

** Պրիսիսի մէջ պաշտօնապէս կը հերքուի և իրրեւ չարամիտ լուր կը նկատուի այն լուրը՝ որուն համեմատ իբրեւ թէ Գերմանիա երեք մարատաս պիտի ղրկի Մարօքի Ֆարիզը։

** Թանգիրէն 24 ապրիլ թուականով կը հեռագրեն թէ այդ օրը ատացուած հեռագրի մը համաձայն, Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հիւպատոսները չատ բանեան կերպով կը ներկայացնեն Ֆէսի մէջ բնակող Եւրոպացիներուն վիճակը։

** Բարիզէն 25 ապրիլ թուականով քաղաքական պաշտօնական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ֆէս տատնջիզ օր միայն կրնայ դիմադրել։ ուտեստ ու ռազմամթերքը սպառելու մօտ են։ Եւրոպացիներու վիճակը միշտ փոխ կ'ազդէ։

ԱՄՈՒՍԻՆԸ ՍՊԱՆՆՈՂ, ԿԻՆԸ

Քանի մը տարի առաջ, Մօսիս անուն մեքենագէտ գործատար մը 24 տարեկան լուսացարարուհի մը Օր. Քոլենեյի հետ կ'ամուսնանայ։ այս միութիւնէն երբու զաւակ կը ծնին։ Մօսիս կանոնաւոր գործատար մը ըլլալուն, իր բարեհոգները չատ կը սիրէին զինքը։ գործով իր կեանքի ընկերոջը, ան քիչ մը թեթեւ կնոջ կը վարէր։ ամէն զատ այնքան ոգեկից բարկի կը գործածէր որ ամուսնի բնաւորութիւն մը կը ստանար հետզհետէ։ Շատ, գործատեր նախարարին մօտ, բայց անդրդուելի մնացած է ճաշիսա պէս։ «Մտարտ» և «Բրատ» էրգուն թէ միւս նախարարները չպիտի հրաժարին և դասակոնի քաշուելիութեան անդ նորեր պիտի անուանուին, բայց գաղիրը հաւատական հրաժարական չպիտի տայ։ «Թանին» Երիտասարդ Թուրքերոյ համար գրատարութիւն մը կը նկատուի, ճաշիսա և Իսմայիլ Հաղրը պէյերու հրաժարումը այդ ընկերակցի չարժումը պիտի ունենայ Հայաստանի Էգիպտոսի և Թարդ պէյի անկումով։ Թուրք թերթը ցաւ կը յայտնէ որ կացութիւնը չէ պայծառացած տակաւին, Մ. և Ց. կուսակցութեան դատիրը կը մնայ։ Հետեւաբար, Եղեռնագիտէ «Թանին», անարդարի է լրատարարներ կացութիւնը և հանդարտ թէ ոչ կ'երթանք։ Կրնան թէ Բեռլինի փաստաբերատ է հարաբերութիւնը։ Նախկին վերջաւորը ընդունած է, պարտնեալ որ կատարեալս ազատ ըլլայ գաղիրը կարդալու գործին մէջ։

** Անատոլի մէջ քանի երեսփոխաններու կարգերը նախարարական ապրանքներու վրայ։ Երեսուզմի երեսփոխան Բուհի-էլ-Խալիլ պէյ սա յայտարարութիւնը ըրած է. «Մինչ երբեք եղաբարար իր հրաժարականը չտայ, կարելի չէ զորաւոր նախարարութիւն մը կազմել, բան մը որուն ամենէն առաջ պէտք ունինք։ Պէտք է որ եղաբարը իր հրաժարականը տայ. ամենամիչտ պիտանի ծախով հանդերձ մտքին մէջ կը պատրաստէր իր պատասխանները։

Եղաբարը իսկապէս է որ ճաշիսա պէյ ետ առնէ իր հրաժարականը, բայց ան մերժած է յայտարարելու։ ճաշիսա պէյ Սանդիկին և Մատամբրէն բազմաթիւ հեռագիրներ ստացած է, որոնցմով կը խնդրուի հրաժարիլը ետ առնել։ Մ. և Ց. կուսակցութիւնն անդամներէն ոմանք ալ այդ նպատակաւ դիմում ըրած են հրաժարիլ նախարարին մօտ, բայց անդրդուելի մնացած է ճաշիսա պէյ։ «Մատան» և «Բրատ» էրգուն թէ միւս նախարարները չպիտի հրաժարին և դասակոնի քաշուելիութեան անդ նորեր պիտի ունենան, բայց գաղիրը հաւատական հրաժարական չպիտի տայ։ «Թանին» Երիտասարդ Թուրքերոյ համար գրատարութիւն մը կը նկատուի, ճաշիսա և Իսմայիլ Հաղրը պէյերու հրաժարումը այդ ընկերակցի չարժումը պիտի ունենայ Հայաստանի Էգիպտոսի և Թարդ պէյի անկումով։ Թուրք թերթը ցաւ կը յայտնէ որ կացութիւնը չէ պայծառացած տակաւին, Մ. և Ց. կուսակցութեան դատիրը մնայ։ Հետեւաբար, Եղեռնագիտէ «Թանին», անարդարի է լրատարարներ կացութիւնը և հանդարտ թէ ոչ կ'երթանք։ Կրնան թէ Բեռլինի փաստաբերատ է հարաբերութիւնը։ Նախկին վերջաւորը ընդունած է, պարտնեալ որ կատարեալս ազատ ըլլայ գաղիրը կազմելու գործին մէջ։

** Անատոլի մէջ քանի երեսփոխաններու կարգերը նախարարական ապրանքներու վրայ։ Երեսուզմի երեսփոխան Բուհի-էլ-Խալիլ պէյ սա յայտարարութիւնը ըրած է. «Մինչ երբեք եղաբարը իր հրաժարականը չտայ, կարելի չէ զորաւոր նախարարութիւն մը կազմել, բան մը որուն ամենէն առաջ պէտք ունինք։ Պէտք է որ եղաբարը իր հրաժարականը տայ. ամենամիչտ պիտանի ծախով հանդերձ մտքին մէջ կը պատրաստէր իր պատասխանները։

Կառքը այնքան արագ կ'ընթանար որ, հանկարծակի երբեք ու խորտակուրտ ճամբան, երեք քառորդին հասած էին Երզրզի պատասխան մեծ դրան առջեւ ուր պատանիներ կը սպասէին։ Կառքը առանց արգելքի պարտէզ մտաւ և ուղղակի իր ճամբան չարունակեց։

—Կ'երեւայ որ Զեթի քէօչկին պիտի ուզեն գնա, մտածեց երիտասարդը ու թեթեւ սարսուռ մը անցաւ լոմանդակ մարմնոյն վրայէն։

Այս ճշմարտամանին վարդիներին հէգ ապան իրմէ ուրեմն հոգը կացութեան վրայ խորհելով կը ստանդէր։ Եէնի Մահալլէի գործարութեան անդաքարանէն հոգը այս նոր հարուածը, բարարարին կրնար ջանքանիկ անոր նպատան ու դիմքը վարարիկ ընել Սուլթանին աչքին։

— Բարով իրիրով Սարդ երեկ իրիրան եկած չէրլար, կ'ըսէր ինքնիրեն. իր բարեկամին դէմ ամուսկ մը թշնամութիւն զգալով։

Կառքը կեցաւ Զեթի Քէօչկիի մուտքի դրան առջեւ և կառապանին քով նստած ասիսիանը իջան ու վար ցատրեցան պանակը։ Ամենէն առաջ Մէհմէտ էֆէնդին որ դիմացը նստած էր, վար իջաւ, յետոյ Գալն Օսման և Ճարտար Հաղրի, ու երեքը մէկէն մտան քէօչկի մեծ գանձէն ներս ու անդարձութեամբ։

Ընդարձակ ու զարդարուն սրահէ մը անցնելէ եռաջ, մտան աւելի փոքր խուց մը որ կարծիր թանչատ թիմիաթոնեանով ու նստարաններով կահաւորուած էր ու գեղեցիկ ոսկեկան թանկարժէք զարդով մը ծանկուած։

— Դուք հոս քիչ մը սպասեցէք, բաւ Սարտիլ Հաղրի և դուռ մը բանալով անցաւ ներսը։

Մէհմէտ էֆէնտի թիմիաթոնի մը մէջ նստած մինչ Գալն Օսման, միւս Զաղրդիրներ ու յուզած վիճակի մէջ, սիրտ մտաց դալ խուրին երդանքը, նոր սիրտէի մը վառելով։

Հինգ վարկեան ետքը Սարտիլ Հաղրի վերադարձաւ և, առանց բան մը արտասանելու, ինքն ալ ընկերանեցաւ թիմիանոմոն մը մէջ։

Քանի վարկեանները կը սահէին, ան-քան կ'աւելնար Գալն Օսմանի յուզմունքը։ Ի զո՞ր կը ջանար իր զարմանութիւնը զսպել ու անտարբեր կերպարանք մը տանել. անընդհատ իր նոր զարդերը և ցոյցերը աչքին առջեւ.

— Նպիսիկ այս զարդին մէջ եմ։ անմոլորելիներ հատատաբ, կը խորհէր, նորէն կասկածանքը պիտի մնայ միտ ու հարս երեսէ պիտի իմանայ։

Ցանկարծ սենեակին գուռը բացուեցաւ. դրան մէջ երեւցաւ սեւ ազնիկներով հագած սպասաւոր մը։

— Գալն Օսման էֆէնտի, ներս հրամմցէք, բաւ չոր ու հանդիսական ձայնով մը։

Երիտասարդը թեթեւ մը սարսաւաց, ապատանդեցաւ բոլոր կորովին ու քաջութիւնը ժողովեց, ձեռքի վառած սիկարէթը մոխրանոցի մը մէջ նետեց ու հատատաքարիով հետեւցաւ ծառային։

Երկու սրահ երանելի անցնելէ եռաջ. ծառան դուռ մը բացաւ, մէկ կողմ քաշուեցաւ և ըսաւ։

— Ներս հրամմցէք։

Գալն Օսման ներս մտաւ և դուռը հետեւէն գոցուեցաւ։

(Շարունակելի)

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԱՆ ՏԱԳՆԱՊը

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԵՒ ԿՐՕՆԱԳԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

ԵՐԿՈՒԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Երիտասարդ Նախարար Ճաֆիա պէյ և կրթական նախարար Իսմայիլ Հաղրը պէյ վերջապէս իրենց հրաժարականները արեցին։ Առջի երկուսն, ժամը 1ին, եպարքոսին ասպարանքը գացին, բայց Հաղրը փաշան հոն չգտան։ Դիմ մը ապասել ետեւ, վերջապէս բնակարան դարձաւ։ Ճաֆիա ու Իսմայիլ Հաղրը պէյերը իրենց հրաժարականները ներկայացուցին։ Առաջի այդ հրաժարագիրը։

«Յայտնի է թէ նախարարի մը զարտանին չարանախութիւնը կախում ունի զարուար կուսակցութեան մը զարթիմնէն, պարկեշտ անար ուժ ապ։ Բայց ասանկ մը ի վեր կուսակցութեան մէջ առաջ եկած անհարգարութիւնը և այդ պատճառաւ հանրային կարծիքին կրած ապրեցութիւնը թոյլ չեն տար որ մեր պարտականութիւնը կատարենք։ Մեր յանդուգնութեան հանար ամենէն կարեւոր ապրանքն դրուած ըլլալով, համարուած ենք որ չպիտի կրնանք մեր յանձնառութիւնները կատարել և ոչ ալ յարգել այն խոստումները զոր՝ դրած ենք երեսփ. Ժողովին և Ազգին։ Այդ հանգամանքը բացատրելու մեր կը պարտաւորուիմ մեր պատասխանները յանձնելու ուրիշներու։ Ստորագրեցին։ Ճաֆիա և Ազգին։ Այդ հանգամանքը բացատրելու մեր կը պարտաւորուիմ մեր պատասխանները յանձնելու ուրիշներու։ Ստորագրեցին։ Ճաֆիա և Ազգին։ Ժողովին և Ազգին։ Այդ հանգամանքը բացատրելու մեր կը պարտաւորուիմ մեր պատասխանները յանձնելու ուրիշներու։ Ստորագրեցին։ Ճաֆիա և Ազգին։ Ժողովին վարչական պատասխանաց Պարպէ պէյ, որ զժգոհ Իթիթիսատականներու խմբակցութիւնն կը պատկանի, սա յայտարարութիւնը ըրաւ է. «Ժողովատարար, արդի պայմաններուն մէջ, դարձիրը նոր դատութեան մը մէջ կը գտնուի։ Հրաժարման պայմանին պէտք չէ տալու։ Ինչպէս

ՌՈՒՆԱՒՈՐ ՕՐԵՐՈՒԸ

Կ. Պոլսոյ կամաւորական Նահանգային Ժողովը, ասկի որ մի մէջ ազգ գրաւիցաւ Շերբէթի և Մարտուսի ատամնաբոյն վրայ եղած տասը փարոցի յանկարծակի, որ տարբեր է վիր կը չարտնարկէ։ Ինչպէս յայտնի է, այդ յաւելուածը եղած էր հին ըմբիմի օրով։ Համարդային Անկիւանոցին հասարի ազդրը մը ըլլալու համար։ Նահանգային Ժողովին անդամներն մէկ քանին ապօրէն նկատելին այդ կարգադրութիւնը, մանաւանդ որ անիկ գոյացած հասարդը անդամական է, Անկիւանոցին ծախքերը գոյելու համար։ Ուստի առաջարկուեցաւ տասը փարոցի յաւելուածը ջնջիլ։ Ժողովը, սկզբունքով ընդունած ըլլալով այդ առաջարկը, որոշեց քաղաքապետութեան տեղեկագրել, հարկ ազդը ի գործ դրուելու համար։

ԾԱԾԵ ՀԱՅԱՀ ԹԱԼԿՈՒՄԻՑ

ՍԱՐԳՍԵԱՆԸՆԵՐ ՄԷՋ

Կիրակի օր, կէս օրէն ետքը սասիկ հրվեհ մը ծագեցաւ Թաղսիի մարդարանին մէջ, և ակնարքի մէջ թանձր մուխ մը բարձրացաւ, որով հետաքրքիրներ մաղեցին եկան։ Բայց ո՞րքան մեծ եղաւ ներ-կանկարուն զարմանքը, երբ տեսան թէ հրվեհը, որ կը սարսնար մեծ համեմատութիւններ ստեղծել, վարիկնաբար զսպուեցաւ։ Հրվեհ մարդ «Թէյ» զործիքին միջոցաւ։ Այս տարիս պատրաստած էր խոշոր փայտէն սաղաւար մը, որ իւրով ծնած էր և լուցիկ մը կրակ տաւ։ Երբ կրակը իր սասակութեան դերադոյն աստիճանին հասաւ, «Թէյ»ի հրվեհ մարդ փոյն կրակին վրայ ձգուելով, կարծես հրաչքով մարեց զայն։ Զերմաստիճան կը չթարտարնար այս համոզիչ փորձը կազմակերպողներ, որպէս անվնդիսիրէն ապացոյցին օգտակարութիւնը և այժմ այս հրաչալի զործիքին, ամենքան պարզ, որ ապայ մը իսկ կրնայ զործածել զայն։ Այս տարիս կը յիշեցնենք թէ «Թէյ» զործիքին ընդհանուր մեկերանցն է Օսմանլի Պարք հասարակութիւնը, ուր սկսած է դիմել, տունի լիակատար տեղեկութիւն ստանալու համար։

Օրուան Դէպքեր

ԵՐԿՈՒ ԱՌՏՈՒՆՔ ՀՐԴԵՀԸ. — Երկու առտուն զէմ հրվեհ ծագեցաւ, Բերա, Բաբամաղ Դարու, Գուլալը Նեղ փողոցին մէջ, նաբարավանտի մը յատակին, որ ապահովագրած չէր։ Հրվեհը խիստ սարսռելի եղաւ և այրեցաւ 10 քարաշէն տուն և 2 փայտաշէն տուն, Բաբիալի սամ. դեսպան Նաւմ փաշայի աբարիքներն և մահառատուն։ Այրած տուներուն մեծ մասը ապահովագրուած էր։ Ցոն կին մը աբարիքներուն մէջ պատշգամին կապած էր, ապատելու համար, երբ պատշգամը փրկելով վար ինկաւ ուժանի վիրքեր ստացաւ։

ՄԱՀԱՑՈՒ ԿՈՒԻՒ ԱՂԷՂԱՆ ՀԱՄԱՐ.— Անցած իրիկուն Եէնիքէօյի մէջ երկու յոյն աղջիկներ, Ֆանի և Քալիոչի, թունաւորուեցան։ Հետ կը տեսակցէին։ Այդ միջոցին հանկէ կ'անցնէին թաշեցի յոյն երիտասարդներ, որոնք երկու աղջիկներուն ծանօթ ըլլալով, յանկարծակի մոտեցան։ Թունաւորները, զայրացած, վէճի բռնուեցան Յոյներուն հետ։ Ու քիչ ետքը ծեծկռտուքի վերածուեցաւ վէճը։ Թունաւորներուն մէջ մէկը բերդապետի մը զաւակն է։ Ոստիկանները կանչուեցան։ Ոստիկանները, զանազան զրոյցներու տեղի տալ., այսպէս բուսեցաւ թէ՝ հակառակ անոր որ նախապարը 6 միլիոն վարի մը ուած էր 10,000 քիլոմէթր խճուղի չենք հոսքը, այժմ բարձրացուցած 12 միլիոն ռուբլի, ասկի զատ խճուղիներուն լայնքը 6 մէթրս որոշուած ըլլալուն հետևանքով, այսօր յանձնաժողով ընկերութիւնը կ'ուզէ Յունկս մէթր լայնութեամբ չենք։ Եւրոպայէն բերուած ամսական 60 և 40 ուղիներ երկրաչափները ոչ է օգտակարութիւն չունեցան։ Բնական է որ այս ամէնուն դիմաց պատասխանէ նախորդ նախարարը։ Նախարարութիւնը բնաւ գործ չունաւ անոնց տարբերութիւնները» այս տարի հակառակը տեղի կ'ունենայ։

Յեսոյ խօսք առաւ նոյն նախարարութեան խորհրդական Սուրսի Սէլ. նախ խօսեցաւ օսմ. երկիրներու մէջ չենք եղաւ վրայ եղող երկաթուղիներուն վրայ, թէև երկրները չունենալ դիտաւորութիւն, բաց կարդի չէ ասոնք մէկ չենք։ ընկերութիւնց արաւ երկաթգիրի մենաշնորհները երբեմն սասակ են, մէկը երբեմն ուրիշ։ Հետ զործին զարանկիներ կ'ուսանիսարի, ու օրին մէկը, գաղափարը կը յրանայ ինքնաղրելու զործելու իր հոգը հետ։ Մանթաշեան կ'ունենի Մանչեսթրը, ուր կը հասաւաւ իրը յանձնարարար։ Ինքը ասաղին Կովկասի Հայն էր որ Մանչեսթրը կը հասաւաւաբ, և սեղական ճարտարին հասանքն ապաշոյ պարարասակ ասաղ, Կովկաս իր հոգը կը զրկեր, ծախքս հասնաց։ Իր յանգրարութիւնը մեծ կ'ըլլայ և Թիֆլիզեն զատ ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ Ցիւղեր կը հասաւաւ մինչև Պարսաս։ Տարածոյն ճիւղին մէջ 150,000 ռուբլի ասաբիս կը յիշեցնենք թէ «Թէյ» զործիքին ընդհանուր մեկերանցն է Օսմանլի Պարք հասարակութիւնը, ուր սկսած է դիմել, տունի լիակատար տեղեկութիւն ստանալու համար։

Խորհրդարանական Քրոնիկ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ — 94ՐԴ ԹԻՒ

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ Չ Է ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՊԻՏՏՃԷՆ

— « ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՏԻՎԱՆԸ ԱԼԻՒՆ ՅԱՁՆԵԼՈՒ Է » . . .

ԿԻՍՍ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նիստը բացուեցաւ ժամը 10.12ին, նախագահութեամբ Ասլան Բիզա պէյի։

Յառաջէ Սալիմանուշին Մերակոյսին ընդդիմադիր մը ասպով կը յայտարարէր թէ իր փոքր քարերը երբմէ ուրիշ ամսական կ'ունենն. ուստի կը խնդրէր որ իր ամսականը աւելցուի։ Մերակոյսը այս խնդիրը կը հաղորդէր Ժողովին։ Պիտանէի Էնճիմէնին տեղեկագիրը Մարիր Սարիա պէյ պատասխանելով բան որ եթէ նոյն իսկ այսպիսի անիրաւութիւն մը ի գործ դրուած է, պէտք է դիմել կառավարութեան և ոչ թէ Մերակոյսին։ Ժողովը այս դիտողութեան վրայ մերժեց խնդրագիրը։

Ներքին զործերու յանձնաժողովը օրինական արամադրութիւն մը կը դրէր, որ ոստան համաձայն զեղեան տարբեր մասամասնութիւնները պիտի զանձուի։

Ժողովը անցաւ Հիճազի երկաթուղիի պիտանէին, որուն ծախք յատկացուած է 77,699,623 զրշ.։

Հազիր փաշա խօսելով Հիճազի երկաթուղիի մասին, գանգատ ըրաւ անոր. և յարմար անաւ որ ուրոյն վարչութիւն մը կազմուի Թուղիի մասին, գանգատ զրոյցներու տեղի տաւ. այսպէս բուսեցաւ թէ՝ հակառակ անոր որ նախարարը 6 միլիոն վարի մը ուած էր 10,000 քիլոմէթր խճուղի չենք հոսքս, այժմ բարձրացուցած 12 միլիոն ռուբլի, ասկի զատ խճուղիներուն լայնքը 6 մէթրս որոշուած ըլլալուն հետևանքով։ Եւրոպայէն բերուած ամսական 60 և 40 ուղիներ երկրաչափները ոչ է օգտակարութիւն չունեցան։ Բնական է որ այս ամէնուն դիմաց պատասխանէ նախորդ նախարարը։ Նախարարութիւնը բնաւ գործ չունաւ անոնց տարբերութիւնները» այս տարի հակառակը տեղի կ'ունենայ։

Յեսոյ խօսք առաւ նոյն նախարարութեան խորհրդական Սուրսի Սէլ. նախ խօսեցաւ օսմ. երկիրներու մէջ չենք եղաւ վրայ եղող երկաթուղիներուն վրայ, թէև երկրները չունենալ դիտաւորութիւն, բաց կարդի չէ ասոնք մէկ չենք։ ընկերութիւնց արաւ երկաթգիրի մենաշնորհները երբեմն սասակ են, մէկը երբեմն ուրիշ։ Հետ զործին զարանկիներ կ'ուսանիսարի, ու օրին մէկը, գաղափարը կը յրանայ ինքնաղրելու զործելու իր հոգը հետ։ Մանթաշեան կ'ունենի Մանչեսթրը, ուր կը հասաւաւաբ իրը յանձնարարար։ Ինքը ասաղին Կովկասի Հայն էր որ Մանչեսթրը կը հասաւաւաբ, և սեղական ճարտարին հասանքն ապաշոյ պարարասակ ասաղ, Կովկաս իր հոգը կը զրկեր, ծախքս հասնաց։ Իր յանգրարութիւնը մեծ կ'ըլլայ և Թիֆլիզեն զատ ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ Ցիւղեր կը հասաւաւաբ մինչև Պարսաս։ Տարածոյն ճիւղին մէջ 150,000 ռուբլի

հարաւութիւն մը զիպիլ կուտայ, անձամբ կը նկատեմ այդ աւելուրը ուրիշ ընդարձակ զանելով նաւթի զործը, Պաքու կ'անցնի։ Հոն, յանդուգն նախաձեռնութեամբ այդ զործին մէջ կը նեսաի։ Իր զնած նաւթարար հարերը խիստ հարմարարար ըլլալով, մրցիներու տիրացած է։ Կ'բաւի թէ 30-40 մրցիներ հարաւութիւն ունէր վերջին տարիները, երբ զործաւորական խնդիրներ նեղուած, սամանափակեց իր զործառնութիւնները և միայն քարիզի վաճառականութեամբ զբաղեցաւ, զործին վարչութիւնը Թիֆլիսի մէջ կեդրոնացնելով։ Մանթաշեան հակառակ իր մեծ հարաւութեան, պատուական Հայ մը եղած է մինչև վերջը, իր եկեղեցիները և ազգային գործերուն չահագրգռուած։ Իրմէն անհաւատար նպաստաւորութիւններուն թիւը զրեթէ հայուն կարելի չէ։ Նպաստ կրաւորներուն եւրոպայի համալսարաններէ ուսում առնող 50 ուսանողներ։

Անկէ զատ, բարեմասիս ուսուցողներու ծախքերը կը հոգար։ Բան քանորհնիզ տարիներ ի վեր չատ մը ուսանողներու նպաստած է կանոնաւորապէս։ Մանթաշեան Աղզին ընդհանուր պէտքերուն ալ նպաստած է առատաձեռնօրէն և վեհանձնութեամբ։ Իր դիմաւոր նուիրատուութիւնները եղած են Բարկի մէջ, հայկական եկեղեցիի մը չինութիւնը, Թիֆլիզի Ներսիսեան փարձարանին վերաշինութիւնը, որ դեռ չէ աւարտած, Էջմիածնայ առանձին վերանորոգութեան ծախքը ընել խոստացած է։

Կրասի թէ մեծ կասկ մը ձգած է։ Կը կարծուի թէ Աղզին ձգած է մէկ միլիոն ռուբլի։ Ուրիշներու կարծիքով բոլոր հարստութիւնը, բացի երկու միլիոնէ, իր երկու զաւակներուն կտակած է։

ՎԵՐՈՅԼԻՔ ԶԲՈՑՑ ՄԷՋ

Մաչի օսմ. երեսփոխան Գեղամ էֆ. չրջած զրոյցի մը վրայ, որուն համեմատ երբ թէ Մաչի մէջ գեպք մը պատահած ըլլայ, ասկի որ զիմում ըրաւ. ներքին զործոց նախարար Խալիլ պէյի և տեղեկութիւն խնդրեց այս մասին։ Նախարարը յայտարարել յանց թէ՝ այդ մասին բան ունի չի գրած։ Գեղամ, վստահացաց Մաչի երեսփոխանը, որ մեր կողմէ կը յայտարարէ թէ՝ ինք ոչ մի հետազիր կամ նամակ ստացած չէ այդ մասին։

ԱՇՏԱՐԱԿԱՒՈՐԻՆ

Տեղապահ Սրբազանը երէկ այցելեց Շէյխ իւլ Իսլամ Մուսա Քեազիմ էֆ.ին։

ԽՍԱՌՆ ԺՈՂՈՎ.

Խառն Ժողովը հրաւիրուած է այսօր նիստ զումարելու Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ։

ԱՍՏՈՒԱՏԵՑՈՅ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԴԻ

Սերասքեր Աստուածորդ Թորգոմ եպս.ի Շնաշին Գարանիսարի ազգ. զործերը կարգադրելու համար հոն չկենալ երթալը կը ծանուցանել տեղւոյն (Արմաղ) Քաղ. Ժողովին, նկատելով որ Արմաղի զործերը իր ներկայութիւնը կը պահանջեն։

ՆՈՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՆ

Եւդոկիայ ազգ. երեսփոխան բնակուած է Յարութիւն էֆ. Ասլանեան և տեղեկագրուած է Պատրիարքարան։

ՀԱՅԵ ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Ամասիայի Աստուածորդը կը տեղեկագրէ թէ 16 տասարդ Հայ զինուորներու վիճակին վրայ, որոնք կը զտնուին Կեւանա, Եազղա, Բէյէկ, ևն.։ Մեղադրեալներ ամենը արդեն տուն տեղ ծախել և «պեակ» վճարել։

ԳԱՒԱՌԱՅԻ ԲԱՆԱՆԳԱՏՆԵՐԸ

Երզնկայի Աստուածորդը կը գրէ Պատրիարքարան։ Խնձորեկցիներու մասին ապրիլ 16 թիւով «Բանասէր Կիւլ ազայի մեկնաբանութեանց նեմակայ մի տիրոջ 8 հայ և 8 քիւրտ զատարան կոչուել և բանտ նետուել տուաւ և 16 ժամ հոն մնալէ. կատարիչն ալ 3 տպէ բանտարկեց այն ամբաստանութեամբ թէ անոնք՝ «մենք կատարութիւնը չենք հանդարտ» բռած են։ Ժողովուրդը յանձնաց դարձեալ կը մտադրէ։

ԹՈՒՐՔԱՆԱՆԱՆ ՀԱՅԵՐ

Խնուսէն Վաք պատաքի զիւղացիներ 20-30 տուներ Խնուս փախած են թալալ հաղորդին և տուներին չէրբէլ զարթեանիներուն. Զիւղացիներ ոչ ծախիցին և ոչ դրամի զրկեր, այլ միայն Հրբեկ Համզան և իր եղբայրը հոն էին Խնուսը։ Երկու տարի 200 հոգով կը թափանցեր, թէ որ կրցնար ճարել հնարքի տակնը. ճար չեղաւ. այն տեղն վերջին ձիգ մը ըրին. քանի մը հոգի եկան, երբայ զրկիցնք զիւղ որ զեռ անվնաս տուները բնակին։ Կառավարութիւնը Զէրքէզներու ապրանքներով ծանուցանելու զրկեց անոնց վրայ, ձեռնել տուաւ. Երբեսարը մը բարձր անդ մը զեռ դանդիցին և զեռն հանելով մանարիզ վիճակի մէջ զարձեալ ձեռնեցին։ Անոնք ոչ մէկ պատասխանատու, ոչ մէկ թափանցիկ ունին և ասիայն մենք կը թափանցիք և անոնք կը վարեին մեր աուներն ու հոները»։ Պատրիարքարանին օգնութիւն կը խնդրեն։

Մ. ՏԻԱՄԱՆԹԻ

ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ԶԱԼԱԹԻԱ, ԽՆԶԼԻ, ՓԱՇԱ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 5 ԵՒ 7

Մ. Տիամանթի ասեր Զարմիկ Սարարանին ու տասը երկիրներու ասկարանելուն մէջ ընդունուած կամ չընդունուած արժէքաւոր գիրք ու վաճառում կը կատարէ։

Այս միջոցս իր սրամարարութեան սակ ունի.

ԳՆՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ	ՎԱՃԱՌՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
10 Բարեհեմարդի Կ. Պոլսոյ Ջուրի բնակրութեան	10 Բարեհեմարդի Փոյա-Պարզէի տարբեր տարբերութիւններուն։
10 » տարբերական Կ. Պոլսոյ քարտիներու։	50 » Կարմիր Սէրբերի։
20 » տասանձնաշնորհեալ Կ. Պոլսոյ քարտիներու։	10 » Բրինքիրօի Եօթ քրիպոն։
20 » Սիթենեանի ծանօթարի բնակ. (չրջարերութեան հանուելու վրայ)	20 » Սարա քարտիներ։
20 » Նէրքատար գարեմարի բնակ.	20 » Օթոման Գլոմ բնակ.։
20 » Բերայի թիւնէլին։	10 » Աշնանի արտիքային։
20 Մրցաց զարեշրարարարանների (չրջարերութեան հանուելու վրայ)։	20 » Ժուխտաս մրցաց զարեշրարարանները։
30 » Էրբի-Հիսարի Շաղախի։	10 Պարաբիտաղի Բրինքիրօի Եօթնկ բրիպոն։
10 » Մակրոմանան ծխախոտի բնակ.	50 » Քիսոի քարտիներ %4
20 » Գոմենիի	5 » Անասարի երկիրներ %4½
10 ժուխտաս Անասարի։	3 » Երէնի։
10 Գարաբիտաղի Իրմիրի քարտիներ %6	
10 » Սեկանիի Նարանանգիսար %5	
20 » Նէրքատար %6	
20 » Տերքօզի %4	

—3—

ՄԵԾ ՅՈՒՅՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՔՐԱՎԱԹՆԵՐՈՒ
ԽՈՍՏ ԱԺԱՆ, ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ, ՇԱՏ ՏՈՂԱՒՈՐ
ԲԵՐԱ. ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ԴԻՄԱՑ
ՆԷՃԻՊԼԷՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԱՏԻ ՄՆԱՔ ԱՆՊԱՏՃԱՌ
6

ԲԱՆԻ ԶԳԱՑՈՒԱԾ ՀՈԳ.

Մաչի առաջնորդ Նիկոլա եպս. ապրիլ 6 թիւով կը գրէ Պատրիարքարան։ «Մասնագի 6-7 հայերու հոգերը (որոնց թաղման իրենց վրայէ) բանի առնելով արբուած են Մուսայի Սէրբիի պետ և Մաշիր զեղի Ալբի ուրայ Խալիմի։ Այդ հոգերուն մէջն է Հայ եկեղեցին և զերեզմանատունը։ 50 Հայեր ժամարարներով ասանելին զուրս թափուած են։ Խարիբիթին ալ կը չարաշնարհի լեռները զերեզման մէջ։ Վերջկրա ունի խոստացած և սրած են հոգերը պահանջել։»

** Մանուկիսարէն ալ Գասարմի զիւղերուն հոգերը կը ըլլան Բրշաղեկի ուլայոյ զէմ, որոնք Հայերու հոգերուն մեծ մասը զրաւած և Բիւրտեր զնեցած են անոնց մէջ։

ՆՈՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՆ

Եւդոկիայ ազգ. երեսփոխան բնակուած է Յարութիւն էֆ. Ասլանեան և տեղեկագրուած է Պատրիարքարան։

ՀԱՅԵ ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Ամասիայի Աստուածորդը կը տեղեկագրէ թէ 16 տասարդ Հայ զինուորներու վիճակին վրայ, որոնք կը զտնուին Կեւանա, Եազղա, Բէյէկ, ևն.։ Մեղադրեալներ ամենը արդեն տուն տեղ ծախել և «պեակ» վճարել։

ԳԱՒԱՌԱՅԻ ԲԱՆԱՆԳԱՏՆԵՐԸ

Երզնկայի Աստուածորդը կը գրէ Պատրիարքարան։ Խնձորեկցիներու մասին ապրիլ 16 թիւով «Բանասէր Կիւլ ազայի մեկնաբանութեանց նեմակայ մի տիրոջ 8 հայ և 8 քիւրտ զատարան կոչուել և բանտ նետուել տուաւ և 16 ժամ հոն մնալէ. կատարիչն ալ 3 տպէ բանտարկեց այն ամբաստանութեամբ թէ անոնք՝ «մենք կատարութիւնը չենք հանդարտ» բռած են։ Ժողովուրդը յանձնաց դարձեալ կը մտադրէ։

ԹՈՒՐՔԱՆԱՆԱՆ ՀԱՅԵՐ

Խնուսէն Վաք պատաքի զիւղացիներ 20-30 տուներ Խնուս փախած են թալալ հաղորդին և տուներին չէրբէլ զարթեանիներուն. Զիւղացիներ ոչ ծախիցին և ոչ դրամի զրկեր, այլ միայն Հրբեկ Համզան և իր եղբայրը հոն էին Խնուսը։ Երկու տարի 200 հոգով կը թափանցեր, թէ որ կրցնար ճարել հնարքի տակնը. ճար չեղաւ. այն տեղն վերջին ձիգ մը ըրին. քանի մը հոգի եկան, երբայ զրկիցնք զիւղ որ զեռ անվնաս տուները բնակին։ Կառավարութիւնը Զէրքէզներու ապրանքներով ծանուցանելու զրկեց անոնց վրայ, ձեռնել տուաւ։ Երբեսարը մը բարձր անդ մը զեռ դանդիցին և զեռն հանելով մանարիզ վիճակի մէջ զարձեալ ձեռնեցին։ Անոնք ոչ մէկ պատասխանատու, ոչ մէկ թափանցիկ ունին և ասիայն մենք կը թափանցիք և անոնք կը վարեին մեր տուներն ու հոները»։ Պատրիարքարանին օգնութիւն կը խնդրեն։

*** Իթթիհատի երեսփոխան մէջ մերժուեցաւ երեսփոխան նախարարը Ճաղիա պէյի հրաժարականը, սակայն Ճաղիա պէյ միշտ կը պնդէ իր հրաժարականին վրայ։

*** Կը հաստատի թէ Զիա փաշա ելմասական նախարար պիտի անուանուի։

*** Օսմ. զանձնին ապահովագրի զէշ ապրանքներ մը առաջ բերած է Բարիզի քաղաքական չրջանակներու մէջ։ Օսմ. սրժեիներները ապրեցան։

ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի կառավարիչը կը հեռագրէ թէ Թարգայի զինուորական զիրքին վրայ տեղի ունեցած կռուին մէջ Դարաասրդիները մէկ զիրքեր ալեկոծութիւնները յանձնարարած են իրենց ծնողներուն չդիպարտուելու խարդարարանին արձակարդի մէջեղին, որոնք հետևեալ։ Ժողովը որոշեալ ունէին ապրիլ բացուի, արտաքին քաղաքականութիւն պատասխանատու։

ԺԱՆՏԱԼՏԸ ՊԱՍՐԱՅԻ ՄԷՋ

Պասրայի մէջ անցեալ օր ժանտախտի մէկ զեպք պատահած ըլլալով, ուստի 24 էն սկսեալ Պասրայի սահմանները բժշկական քննութիւն Եմիսարիներու որոշում արուեցաւ։ Առաջարկական Ժողովի կարմ։

ՏՈՔԹԷՕՐ
ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՊԱՔ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
ԱԶԳԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՊԻՏԵԱՆՑ
Բարիզի Բժշկական Հանրապետանի Անեղաբաժանի Ֆիլիպին մէջ մասնագիտութիւնը կատարիզացած և Գինեզէնի հիւանդանոցին մէջ իրրեւ ակնարկոյժ երեսի փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը զբաղուէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիկերը (տաքի) կը չտեսէ առանց գործածութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բ.օֆ. ժամանի գործիքով կատարեալներու և հեռատեսներու յատակ և փայլուն բուսնող ակնոցներ կուտայ, ափ. ցոցիչներ ալաբէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւններ՝ երեսներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատալ կը գործածէ, և ասանց քաշ պատճառելու կը կատարէ խարարարի (ուրան) և այլ վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեղացիներէ զուրկ և ամեն աչքերուն անդ թանկանին լար և նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ ի՛նչ դրուն մինչեւ կեսար. Պաղչէ-Գարու. Համիտիէ Սեկիլին դիմաց Իւրիւեեան դեղարանը. կեսարեն վերջ Բերա. Շիշատ Ճամբայ ճեղինեանան ճիւպաշտարանին դիմաց։ 91 թիւ դարձեանարանը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկեն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դասանեն։

16—50

ԴԵՂԱՐԱՆ ՀԱԼԷՊ ՊԷՇԻՐ ՔԷՄԱԼ

حلب اجزاخانه‌سی بشیر کمال

ՊԷՇԻՐ ՔԷՄԱԼԻ ՊԱՏՐԱՍՏԱՆ ԴԵՂԵՐԸ

որոնք գնահատուած են Օսմ. Պետութեան կողմէ Ա. տեսակից չքաղրամով, Պատասի Յուցահանդէսին ինչպէս և եւրոպական բոլոր մեծ քաղաքներուն յուցահանդէսներին վարձատրուած են ոսկի, արծաթ և պղինձ միաձներով։ Օսմ. Բժշկական Ֆաքիւլթէին գնահատմանն ալ արժանացած։

"ՉԿԱՆ ԻՒՂ ՉԵՄ ԿՐՆԱՐ ԽՄԵԼ,, ԸՍՈՂՆԵՐՈՒՆ

Պէշիր Քէմալի օշարակը՝ կուրծքի հիւանդութեանց, հազի, հարբուխի և ընդհ. տկարութեանց դէմ միակ և անմահ դեղ մըն է, խմուածքը համեղ, գործածումը դիւրին, և է՛ն փափուկ ստամոքսներուն համար դիւրամարս է։ Կը պարունակ ամամ կիր, որով ձկան իւղէն աւելի զօրացուցիչ և սննդարար է։ Եւրոպայէն եկած նմանօրինակ դեղերէն աւելի գերազանց է։ Մէկ լիտր 10 դրուշի կը վաճառուի։

"ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՆԱՔՆԱՅԻ ՀԻԻԹ,,

Այս դեղը ախորժակ բանալու և մարմինը ուժեղցնելու միակ դեղն է։ Ստամոքսի և ազիքի տկարութիւն առաջ եկած դժուարամարսութեան և անարիւնութեան, և վերջապէս մարմինը տկարացնող հիւանդութեանց և ստամոքսի խոցութիւններէ ապաքինելու միջոցին, մնացորդ մարմնական տկարութիւնները դարմանող և դիւրամարս ըլլալը շաբերու ծանօթ է։

ՉԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԵՐԸՆ

"ՄԱՋ ԹԱՓԵԼՈՒ ԵՒ ՄՍՐՄԻՆԸ ՄԱՔՐԵԼՈՒ ՓՈՇԻ,,

Ուստաղուրիւն Պէշիր Քէմալ սուրագրութեան

Աւելորդ է ըսել թէ ի՛նչքան օգտակար և հարկեցուցիչ է մարմինն աւելորդ մաղերը ոչնչացնել. այս նպատակով հինուց իվեր գործածուած ածելիները ստարափխիկ հիւանդութիւններ կը փոխանցեն։ Այդ պակաս գտնելու համար մինչև ցարդ չատ մը եղանակներ հնարուած են, բայց մարմնը ալրելու և գրգռելու անպատեհութեանց պատճառով ընդունելութիւն չեն գտած։ Ուստի, չատ մը ուսումնասիրութիւններէ և փորձերէ ետք, յաջողցայ հնարել այս ՄԱՔՐՈՂ ՓՈՇԻՆ, որ ո՛չ միայն մորթը չալրեր և չի գրգռեր, այլ ընդհակառակն մարմին փափկութիւնը կ'աւելցնէ և կը պահպանէ։ Մէկ անգամ միայն այս փոշին գործածողը այս ըսուածներուն կը համոզուի։ Մէկ ՏՈՒՓԸ 3 ԴՐՈՒՇ է։

"ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ՕՍՄ. ՔԹԱԽՈՏ,,

Ոչ կը բուանդակէ չատ մը առողջական պայմաններ։ Քթին ղգայնութիւնը կը պահպանէ և կ'աւելցնէ, և կատակուղ մարդիկներ կը ջնջէ։ Մանաւանդ հարբուխի սկզբնաւորութեան առեն մէկ դործածուի, հարբուխին առաջը կ'առնուի և թոյլ չի տար որ կուրծքը իջնայ։ Ընդհանրապէս հարբուխին ընկերացող գլխացաւերն ու ծանրութիւնը կը բուժէ։ Այս քթախոտ կը պարունակէ այնպիսի նիւթեր որոնք քթին վարդը կ'արդիլեն։ Մէկ ՏՈՒՓԻ 2 ԴՐՈՒՇ է։

"ՇԱՔԱՐԱԽՏԻ ՀԱՄԱՐ ԿԼՕԹԻՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ,,

Շաքարախտի համար գործածուած կլօթինի հացը յատկապէս եւրոպայէն բերուած և քիմիական քննութեամբ փորձուած ալիւրով պատրաստեցինք։ Հեռաւոր քաղաքներու համար երկու տեսակ հաց (Կլվրկկ) և նոյն ալիւրով շի՛ուած չէրտիկ, մաքարօնի պղպեր, աստղակի չէրտիկ եւայն միչտ մեր քով պատրաստ կը գտնուի։ Ալիւրին ֆիյօն 20 դրուշ է, միւսներունը՝ 30 դրուշ։

"ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՕՃԱՌ,,

Այս օճառը էպլոթեուած իւղ չի պարունակեր, մորթին փափկութիւնն ու չնորը կ'աւելցնէ և ձեռքի ճաթռուքները կը բուժէ։ Լեղի, պաղ և ադի ջուրով կը փրփրի։ Իւրաքանչիւրը՝ զրշ.։ Ուրիշ մէկ տեսակն ալ զո՛ւտ կլիսէրինով չինուած է, և հատը 50 փարայի կը ծախուի։ Այս օճառը թուղթի ձեւով ալ պատրաստուած ըլլալով՝ ճամբորդութեան առեն դիւրութեամբ կը գործածուի։ Այդն մէկ ծրարը 20 փր. է։

"ՊԷՇԻՐ ՔԷՄԱԼԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ,,

Պանեսի և թուալէթի համար օտար երկիրներէ եկած օ տը քոլօնների տեսակներէն գերազանց է։ Մէկ լիտր 7 զրշ.։ Գաւառներէն կանխիկ ապապրանքները փութով կը գործադրուին։ Թէ՛ փոքրի ծախքը և թէ ուրիշ ծախքերը յանձնարարդին վրայ են։ Մանաւանդ չգտնուած տեղերէն փոստայի փալ կրնան զրկել։

ՀԱՍՑԷ՝ ՊԱՀՃԷ-ԳԱԲՈՒ, ՀԱԼԷՊ ԴԵՂՈՒՄԱՆԻ ՏԷՐ ՊԷՇԻՐ ՔԷՄԱԼ 15

ԼՈՆԺԻՆ

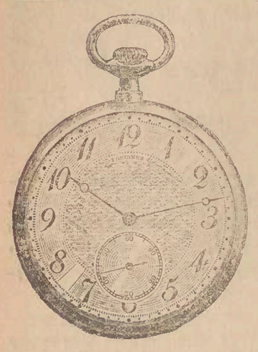

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՐՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ, պայծառապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական Նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճապոնի ծովային Նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Քանատայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Սրժանթինի էլեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՍԱԿԻ ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԼԻՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մենագոյն մրցանակներ.—Անվերջ (1885), Բարիզ (1889), Գրիւսել (1897), Բարիզ (1900), Մրլան (1906)։
2 Արտոյ մրցանակ, անդամ ժիւրիի.— Ժրնէվ (1896), Թուն (1899)։
5 Սեռի մրցանակներ, 50k աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշատելի եւ Քիուի դիտարաններէն։
16 Շնորհագիր.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերջ Ամսթէրտամ, Զիւրիխ, են., են.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ** եւ ՈՐԴԻՄԵԾ Շուկայ, Մահմազանլար, 44 — 46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ ոմն վստահաւոր բազմաթիւ յանախորդներէն, պէտք ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ զրկել իրենց ապապրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50 — 39

Ցիտեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաև ամէն տեսակ զոնատեղէններ եւ ոսկի տղթաներ։

ԹՈՄԱՍ Ս. ԹԱՔԸՐ

26 Բէրէքմպէ Բազար 26

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՊԻՐՄԻՆԿԷՄԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

ԹԱՆԿԻՍ ՏԱՆ

ՀՕԳԵՎԱՏԻՉ ԿԱԶՄԵԼ, ՊԼԹՈՐԼՕՎ, ՊԷՆԶԻՆՈՎ ԵՒ ԱԼԻԹՕՇԼՕՎ

ՇԱՐԺԻՉ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

Թոմաս Ս. Թաքըր Տունը կը ներկայացնէ նաև ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ և անոնց մեքենաներուն կատարեալ զեղջումը կը սառանձնէ. հողագործական Իսնմանած Մեքենաներ, Եւրոպական Ջեռ դումներ, Գործարանի Մեքենաներ և Գարիներ, ամէն տեսակ Ջրհոներ, Մօտկան մարքայով Զուլարանի Փոքրներ, Մառնծի Մեքենաներ, են. են.։

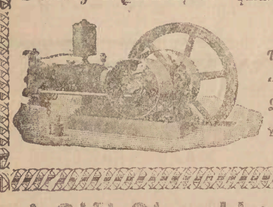

31—104

ԻԶՄԻՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանեան կառավարութեան քանդրոլին տակ և մասնաւոր արտօնութեամբ կազմակերպուած այս վիճակահանութեան չորրորդ տարիի առմանները ծախսուած հանուած են։ Այդ տոմակներուն թիւը 28 000 ըլլալով, առանց հէսը 14000, զ նազան ատի հանի պարգեւներ կը չտին։ Մակէ գաս, ասաներեք մեծ պարգեւներ ալ կան։

Տոմակները գիւրամատչելի դարձնելու համար կարեւոր զեղչ մը եղած է անոնց գնոյն վրայ։ Երեք կարգի առմանիներ կը ծախուին. կես, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ. կէսին գինն է դրկու. կէս, յառաջինը՝ մէկ մէճիտ և մէկ ութերորդինը՝ կէս մէճիտ։

Օրինակի համար, մէկէն վեց, ասիր ին վեց վիճակահանութեան մէջ 50,000 ական հատ վեց պարգեւ, մեջին եօթերորդ վիճակահանութեան հինգերորդ թիրաժին մէջ 250 000 ական հատ հինգ հատ պարգեւ, եօթերորդ վիճակահանութեան ամենէն վերջին թիրաժին մէջ մէկ հատ 1 000,000, երկու հատ 300,000 դրուշի, ընդամենը ասաներեք մեծ պարգեւներ կ'ելլեն։ Մակէ գաս, 75,000 100,000 125,000 150,000 200,000 դրուշի, և ասիրէ հազարաւոր պարգեւներ կը չտին։

Եթէ երբեք 13 պարգեւներէն ոմանք իրենց պահանջած վերջին թիրաժին մեան, կանոնագրին համաձայն, մրեւոյն թիւը կը չտին թէ՝ մեծ և թէ փոքր պարգեւներ. այնպէս որ մէկ թիւը կրնայ չտանք ելլալ 1 500,000 1,400,000 1,300,000 դրուշ. որոնք մարդս մեծ հարստութեան մը կ'արժանացնեն։ Այս հաւանական պարգեւն ալ պէտք է նկատողութեան առնել։

Տոմակները կը ծախուին և պարգեւները անմիջապէս կրնան կը վճարուին ԻԶՄԻՐԻ ՆԻՀԱՆԻՆ (Մոսքով) փողոց, ՍՈՒՍՈՆԵԱՆ ԼԱՆԴԷ-ի դրամատունը թիւ 10 գրասենեակը, և Եւրոպայ Ֆէրխանէի մէջ, ՊԷՆԻՆԳՏՈՆ ՏԷՊԵՏԱՍ իգրասենեակը։ Կ. Պոլսոյ մէջ տոմակի գնման և պարգեւներու գանման համար պէտք է դիմել կամուրջին գլխուր Վալիտէ Սուլթան խան, թիւ 15, վիճակահանութեան ընդհանուր Ներկայացուցիչ ՏԷՊԻՏԱՍ ՎԷՆԹՈՒՐԱՆի դրամատունը։ Սոյն վիճակահանութեան տոմակները կը ծախուին նաև բոլոր լուսայատիներուն քով։ =9=

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԷՕՄԼԷՐ ԷՖԷՆԴԻ ԽԱՆ, ՊԱՂՋԷԳԱԲՈՒ, ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՆԷՆ ՍՔԻՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՀՈՒ ՄԲԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ

Կարմ և երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քաշակ, սուրթրա, չապիկներ, այրերու, կիներու և աղջ յատուկ պատրաստագեղսակներ, պլուզներ, ժիլեթներ և ժիլեթներ, բէնեռարներ, քօ-սէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, տնտեսութիւններ, դանակեղէն, մարգէնէ առասկաներ, հանբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, առանին առասկաներ, թօնֆիլ, ժանեակներ, պրոտրի, մետաքսէ կերպասներ, որդեղէն և բանպակեղէն ապրանքներ, հերմանեղէն, կարասիներ, ժամլաթ, լին էլուտ, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտրուածներու խիստ ազան գիներով։

Օտոզտի Պաք վաճառատունը վիակ կեդրոնատեղի է «ԹՊԼԵ» կարի մեքենային եւ «ՅՄԷԿՆ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց։

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ,,

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ

ԷՖՖԵՆԴԻԿԷ ԼԵՖԷՖՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է Կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և ապահովութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԱՂԵՐՈՆԱՏԵՂԻ. 3, ԲՕՍՊԱՏ ՓՈՂՈՑ, ԹԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն տրամադրելի, տարեկան 5 ֆրանկն սկսեալ վճարելով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար՝

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱՂԱՔ — ՏՆՕՐԷՆ

ԹՕՓՃԵԱՆԻՆ ՔԱՔԱՔ — Թ. ԹԷՊՈՒՆԻ

72—49

ԳԱՂԻ ՅԱՆ ԱԽՏԻ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

Ֆ.Ֆ.Ֆ. ՌՈՒԶՈՒԻԼԵԱՆ

Բրոֆիլոս Երլիխ վերջին անգամ դատ 666 Սար սրսան դեղով կատարելագործ էր բուժել հին և նոր զարկական ախտերը միմիայն մէկ էնէրգիոյով. նաև ֆլեմոմիզութեան, միզամանի և արիկամանքի հիւանդութիւններն կարճ և նոր մեթոտով կը դարմանէ. իրեն վիմով հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր զորձատեղին, Սիրքէճի, թրամուէյի ճամբուն վրայ, Ֆէպիս լուսանկարչատան առաջին յարկը։ ԾԱՆՕԹ.—Ամէն տեսակ զարձուածներ միզանցքի և արգանդի հիւանդութիւններու և մանաւանդ խնամք։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՈՒՑԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՐԸ)

1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒՅԹ

Օսմ. կառավարութեան հաստատուած ապահովութեան կը գտնուի եւ երկրագործ, պանման վարչ բացած է Գոլիս ձիլայ Սոլու փողոց, իր սեփական տեղին մէջ

Հեռաւոր պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմանները.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով առանց ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 տոկոս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշիւով, այսինքն ուզուած առեն դրամ առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուած մէկ քառորդ տոկոսէն սկսեալ մինչեւ 500 տոկոս։

Փոխատուութեան պայմանները.—

Դոնարեղէններու, ոսկի ու արծաթ տուգակներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնուցը տարեցներուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործունէութեանց մէջ ժողովրդեան չարիքը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան չարիքն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնուցը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութիւնը հետ գործ ընել։

ارسلائی مفازه‌سی

فوق العاده تنزیلات

هرجنس ایپکلی ویوکلی اقمشه تجارتخانه‌سی

استاوروز . ماوریدیس

سلطان حمام نومرو ۳

مفازه‌مز هدیه مناسبتیله اشبو ۱۳۲۷ سنه‌سی بابسالنی ۵۱ نجی کونندن اعتباراً مفازه‌ده موجود اشیا وامتعه‌لك فرختنه ابتدار اولنه‌جقدر .

فرصتدن استفاده ایدیکز

ԿԵՂԾԵՐԸ ՄԻ ԵՆԹԱԿԱՅՔ

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈՒԼԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Է

Օրական սպառումն է 60,000 ֆիլօ

Փնտրեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈԳՈՒԼԱՆ